

Остапенко Юлія Ігорівна,
кандидат юридичних наук, асистент
кафедри господарського права
Національний університет України
імені Ярослава Мудрого,
Україна, м. Харків
e-mail: julost@rambler.ru
ORCID: 0000-0002-4033-5927

УДК 346.13(094)

СТРУКТУРУВАННЯ СФЕРИ ЕКОНОМІЧНИХ ВІДНОСИН ЯК ПЕРЕДУМОВА СИСТЕМАТИЗАЦІЇ ГОСПОДАРСЬКОГО ЗАКОНОДАВСТВА

Стаття присвячена проблемі структурування економічних відносин та функціонування законодавчої системи відповідно до диференціації на систематизаційні елементи, що включає в себе її інструментальну частину, а саме: предметний, галузевий, інституційний рівень; а також функціональну частину – механізм ринкової організації економічного життя як такого та його внутрішньої класифікації. Проаналізовано вихідні юридичні положення кожної систематизаційної законодавчої системи як комплексу джерел права щодо специфіки регулювання економічних відносин. Шляхом системного аналізу встановлено, що кожен галузевий бізнес-комплекс окремо є єдиним законодавчим механізмом зі своєю специфічною класифікацією економічних відносин відповідно до певної галузі.

Ключові слова: економічне законодавство, галузеві комплекси господарського законодавства, функціональні комплекси господарського законодавства.

Остапенко Ю. И., кандидат юридических наук, ассистент кафедры хозяйственного права, Национальный юридический университет имени Ярослава Мудрого, Украина, г. Харьков; e-mail: julost@rambler.ru; ORCID: 0000-0002-4033-5927

Структурирование сферы экономических отношений как предпосылка систематизации хозяйственного законодательства

Статья посвящена проблеме структурирования экономических отношений и функционирования законодательной системы в соответствии с дифференциацией на систематизационные элементы, включает в себя ее инструментальную часть, а именно: предметный, отраслевой, институциональный уровень; а также функциональную часть – механизм рыночной организации экономической жизни как таковой и его внутренней классификации. Проанализированы

выходные юридические положения отдельно каждой систематизационной законодательной системы как комплекса источников права о специфике регулирования экономических отношений. Путем системного анализа установлено, что каждый отдельный отраслевой бизнес-комплекс является единственным законодательным механизмом со своей специфической классификацией экономических отношений в соответствии с данной отраслью.

Ключевые слова: экономическое законодательство, отраслевые комплексы законодательства, функциональные комплексы законодательства.

Постановка проблеми. Сфера господарювання, в якій поєднуються суто ринкові механізми із вимогою соціального спрямування економіки, потребує структурного аналізу останньої та встановлення такого законодавчого регулювання економічних відносин, яке здатне забезпечити гармонічний розвиток національної економіки, а також урегулювати приватні та публічні інтереси.

Отже, питання структурування національної економіки базується на основних теоретичних та методологічних положеннях економічної науки, а саме на теорії секторальної структури, започаткованої К. Кларком [14, с. 92], яка характеризувалася поділом на три сектори: первинний (сільське господарство), вторинний (промисловість), третинний (сфера послуг). Згодом у ході динамічних еволюційних змін в економіці у ній з'явилися п'ять і більше секторів. Це можна пояснити тим, що, по-перше, структура національної економіки, яка відображала макроекономічні пропорції в процесі економічного розвитку, динамічно еволюціонувала і модифікувалася. По-друге, в Україні відбувалася заміна однієї системи іншою, а звідси в деяких структурних підрозділах промисловості на національному рівні руйнувалася система виробництва замкнутого циклу – від добування чи розробки, обробки чи виготовлення до завершального продукту; тобто здійснювався рух від одного технологічного укладу до іншого, а з ним і рух національної економічної системи до постіндустріального суспільства. Унаслідок цього виникає ціла низка проблем, пов'язаних із структуруванням національної економіки і законодавчим забезпеченням її правового функціонування. Таким чином, швидкість структурних змін у реальній економіці є базовим чинником динаміки структурних змін у предметі господарського права і передусім законодавства.

Актуальність теми. Сучасний структурний розвиток української економіки, у тому числі її виробничої сфери, потребує ґрунтовного аналізу в контексті збалансованості структурних пропорцій та задіяння відповідних механізмів законодавчої регуляції задля сталого розвитку країни, протистояння зовнішнім негативним дестабілізуючим впливам, підвищення конкурентоспроможності промислового комплексу країни на світовому ринку.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Зазначимо, що вагомий внесок у вивчення природи економічних відносин, необхідності правового забезпечення реалізації даних відносин, а також ролі систематизаційних, глобалізаційних та інтеграційних процесів зробили російські вчені, а саме: В. В. Безбах, М. Н. Кузнецов, М. Г. Масевич, М. П. Мозольний, В. Г. Ульяновцев тощо.

Додамо, що в Україні цією проблематикою займалися такі видатні науковці-господарники, як: В. К. Мамутов, О. М. Вінник, Д. В. Задихайло, Г. Л. Знаменський. Розвитку науки і його аналізу були присвячені роботи П. Г. Скрипник, В. А. Устименко та ін. Однак у працях цих науковців не представлено системного погляду на природу економічних відносин та стратегії формування сучасного правового забезпечення функціонування економічної системи відповідно до специфіки її природи.

Метою статті є аналіз змісту систематизаційних елементів економічних відносин, нормотворчої діяльності в кожному окремому сегменті у сфері економічного права, а також різноманітних підходів до правового регулювання як на рівні національної економіки, так і у глобалізаційному вимірі.

Виклад основного матеріалу. Передусім зазначимо, що наприкінці ХХ – початку ХХІ ст. українська економіка, як і суспільство у цілому, пережила два послідовні потрясіння, своєрідні суспільно-економічні «тектонічні зсуви» – внутрішній та зовнішній. Внутрішній «зсув» був пов'язаний із крахом планової системи господарювання на тлі розпаду СРСР, переходом до ринкової моделі економіки, а зовнішній – із впливом глобалізації в процесі зростання відкритості економіки [1].

У сучасних умовах ринкової економіки структура економічного простору суттєво ускладнилася саме відповідно до її елементів внаслідок дії суперечливої сукупності багатьох чинників. Звідси, класифікація сегментів національної економічної системи має наступний вигляд: 1) внутрішні (адміністративно-територіальний поділ, рівень інституційної впорядкованості економічної системи, рівень її відкритості), зовнішні (глобалізація, діяльність транснаціональних корпорацій та міжнародних економічних інститутів) та проміжні (структура національної економіки, рівень розвитку інформаційних та телекомунікаційних мереж), а також їх співвідношення та взаємний вплив на різних етапах розвитку економічного простору; 2) макрорівень (рівень агрегативного розгляду економічної системи в масштабах світового господарства, національного господарства країни, секторів економіки) та мікрорівень (рівень розгляду економічної системи в масштабах її окремої ланки, сегмента); 3) предметні чи інституційні (галузі, сектори, кластери) та функціональні (щодо макрорівня, забезпечення функціонування ринку, наприклад, інвестиції; мікрорівень – банкрутство, зовнішньоекономічна діяльність, а відтак – сегменти, комплекси); 4) організаційно-господарські (відносини, що складаються між суб'єктами господарювання та суб'єктами організаційно-господарських повноважень у процесі управління господарською діяльністю), господарсько-виробничі (майнові та інші відносини, що виникають між суб'єктами господарювання під час безпосереднього здійснення господарської діяльності) та внутрішньогосподарські відносини (відносини, що встановлюються між структурними підрозділами суб'єкта господарювання, та відносини суб'єкта господарювання з його структурними підрозділами); 5) публічні (державний контроль за господарською діяльністю, ліцензу-

вання, квотування, стандартизація тощо) і приватні (підприємницька діяльність, виробничі кооперативи, правомочності суб'єктів господарювання щодо комерційної таємниці тощо); 6) національний капітал (національний товаровиробник, казенне підприємство, державне комерційне підприємство тощо) та іноземний капітал (іноземний інвестор, транснаціональні корпорації тощо); 7) стійкі (машинобудування, електроенергетичний комплекс тощо) та комплексні чи стикові (екологічне підприємство, природоресурсне тощо).

Наведена класифікація сегментів національної економіки свідчить про те, що у сучасних умовах значно підвищилася роль неекономічних, у тому числі інституційних, чинників економічного зростання. Отже, постає нагальна потреба у розширенні категоріального ряду у систематизації економічних відносин та встановленні ключового критерію систематизації економічних елементів, щодо якого можливе упорядковане систематизування національного законодавства для регулювання останніх.

За систематизаційну модель чи головні систематизаційні елементи класифікації економічного простору, на яких ґрунтується і має спиратися національне економічне законодавство, вважаємо за доцільне обрати декілька структурних критеріїв, а саме: 1) предметний чи інституційний (вид; основний об'єкт – предмет ринкової реалізації: товари та послуги); 2) функціональний (послуги, які здебільшого носять не інструментальний характер, а саме функціональний, тобто забезпечують ринкову саморегуляцію). Предметний критерій ілюструють саме галузеві комплекси як такі, бо розподіл на галузі відбувається відповідно до секторів економіки, які при ринковій економіці являють собою цілісну систему макроекономічних комплексів, складових і зв'язків між ними.

Враховуючи вимоги, що висувуються до предметного критерію, зазначимо, що доцільно буде застосовувати класифікацію, яка відповідає цілісним системам галузевого характеру, тобто галузевим комплексам, як-от: телекомунікаційний, електроенергетичний, медичний, морегосподарчий тощо. Наприклад, рибне господарство України (вид), головними завданнями якого як галузевого комплексу економіки є вивчення, охорона, відтворення, вирощування, використання водних біоресурсів (товар), їх вилучення (добування, вилов, збирання), реалізація та перероблення з метою отримання харчової, технічної, кормової, медичної та іншої продукції (предмет ринкової реалізації), а також забезпечення безпеки мореплавства суден флоту рибної промисловості [2, с. 99].

Слід зауважити, що кожен галузевий комплекс має свою унікальну інфраструктуру, яка функціонує як на мікро-, так і на макрорівні. Прикладом може слугувати електроенергетичний комплекс, інфраструктура якого на макрорівні охоплює складну систему двосторонніх і багатосторонніх міждержавних взаємовідносин, правових механізмів і організаційних структур, що забезпечують видобуток, транспортування енергоресурсів, формування їх ринків, включаючи ціноутворення та питання енергетичної безпеки [3, с. 49]. Отже, функціонування електроенергетичної системи як такої на макрорівні впливає на

стан усієї економічної кон'юнктури і таких її чинників, як, наприклад, ціна на електроенергію, а на мікрорівні – це і генеруючі компанії, обленерго, централізоване диспетчерське управління, лінії електропередачі, монополізований державною оптовий ринок – «Енергоринок», Національна комісія регулювання енергетики України тощо [4, с. 12-13]. Слід додати, що існують такі сектори економіки, функціонування яких необхідне тільки для задоволення попиту на національному чи локальному рівні, тобто на мікрорівні. Зокрема, ПРАТ «Хлібозавод «Салтівський»», який виготовляє продукти харчування для задоволення попиту населення Харківської області та деяких суміжних областей, чи ТОВ «Дружківський фарфоровий завод», що випускає продукцію, якість якої відповідає тільки національним показникам стандартів рівня якості.

Таким чином, галузеві комплекси, які класифікуються відповідно до предметного критерію і функціонують як у національному, так і в глобальному економічному вимірі, мають забезпечуватися законодавчо-регулятивним комплексом норм, до того ж останні мають стосуватися кожного окремо взятого комплексу. Наприклад, на переконання В. М. Пашкова, медичний комплекс повинен забезпечуватися відповідним предметним законодавством, оскільки медична діяльність є сукупністю різної складності суспільних відносин, які завдяки врегульованості нормами права набувають характеру правових відносин; у нашому випадку специфічною ознакою таких відносин є те, що вони існують і розвиваються переважно з приводу особистих немайнових благ людини – життя і здоров'я, а взаємовідносини лікаря і пацієнта – лише різновидом правових відносин, обидва учасники яких є носіями суб'єктивних прав і юридичних обов'язків [5, с. 11]. Враховуючи сказане, можна констатувати, що надання медичної допомоги являє собою комплексну систему, в якій знайшли відображення передбачені законодавством права громадян, як пацієнтів, так і лікарів, які надають таку допомогу [6]. Однак і законодавча політика, і система відносин у медичному комплексі в цілому виступають макрооб'єктами правового впливу, оскільки функціонування цієї галузі відбувається не лише на мікрорівні. Такий процес характерний для більшості галузевих комплексів.

Дійсно, на мікрорівні законодавче регулювання функціонування окремих галузевих комплексів повинно мати індивідуальний характер і, на наш погляд, реалізовуватися через механізм організаційно-господарських відносин, одним із суб'єктів якого і буде безпосередній суб'єкт господарювання, який має в процесі організації або здійснення власної господарської діяльності (функціонування) забезпечити публічні інтереси [7, с. 13]. Розглянемо це на прикладі телекомунікаційної галузі, адже в єдиному комплексі узгоджено функціонують суб'єкти телекомунікаційної діяльності – оператори, провайдери тощо, які як суб'єкти господарювання в процесі організації або здійснення передачі інформації (власної господарської діяльності (функціонування)) різноманітними каналами зв'язку, устаткування телекомунікаційного обладнання та телемереж, забезпечують функціонування мобільних компаній та компаній по обслуго-

уванню мережі Інтернет тощо. Ці суб'єкти господарювання задовольняють публічні інтереси саме передачею інформації. Додамо, що хоча цей галузевий комплекс на рівні відносин та частково на макрорівні має узгоджений вигляд, на рівні права (тобто щодо чинного законодавства) багатьма вченими, у тому числі і автором статті (Ю. І. Остапенко), його врегулювання характеризується як часткове, фрагментарне, неузгоджене та структурно не впорядковане [8, с. 149]. Ці явища говорять про ігнорування публічних і превалювання приватних інтересів у цьому секторі економіки, а також про те, що це виникає через лобіювання бізнес-інтересів мобільних компаній, інтернет-компаній, телеком-центрів тощо. Іншим яскравим негативним прикладом може слугувати фармацевтична галузь. Її специфіка в межах вітчизняної економічної системи полягає в домінуванні «власних» олігархічних промислово-фінансових груп (недостатньому забезпеченні публічних інтересів), що шляхом монополізації низки галузей та свого впливу на законодавчу політику держави більш-менш успішно спромоглися не допустити іноземні транснаціональні компанії на ринок, уникаючи в такий спосіб прямої конкуренції з ними. Між тим необхідно відзначити, що на фармацевтичному ринку посилюється конкурентна боротьба як українських виробників з імпортерами, так і між вітчизняними виробниками фармацевтичної продукції [9].

На макрорівні законодавче регулювання будь-якого з галузевих комплексів хоча і має у складі правовідносин суб'єктів господарювання, але кінцевою його метою є мультиплікаційні ефекти, що проявляють себе на макроекономічному рівні через активізацію чи гальмування саме діяльності будь-якого з відповідних комплексів чи структурних частин цих комплексів (господарської діяльності великої кількості суб'єктів господарювання), які не є безпосередніми їх учасниками [10, с. 199]. Іншими словами, мова йде саме про нормативи, які забезпечують активні відносини між державою та суспільною організацією, в яких держава повною мірою використовує свої права, реалізує владний характер впливу через відповідні норми на суспільні відносини.

Якщо проілюструвати наведене судження на прикладі морегосподарського комплексу та, відповідно, морської законодавчої політики держави, які безперечно являють собою макрооб'єкти правового впливу з боку держави [11, с. 211], то слід наголосити, що в цьому єдиному комплексі узгоджено мають функціонувати правові інститути, підгалузі і навіть галузі законодавства, що регулюють діяльність у сфері морських та річкових перевезень вантажів та пасажирів, суднобудування та судноремонту, рибного господарства, видобування корисних копалин на морському шельфі, рекреаційної та туристичної діяльності, альтернативної енергетики, екологічної безпеки, транспортної портової інфраструктури тощо [13, с. 162]. Однак якщо регулювання суспільних відносин на мікрорівні за своєю галузевою приналежністю може залишатися достатньо автономізованим одне від одного, то макроекономічне вимагає від нормативного забезпечення єдності,

системності, адже його найвища мета за рахунок використання потенціалу узгодженості між його складовими – досягти загального синергетичного ефекту, наприклад, значної активізації господарської діяльності в усьому морегосподарському комплексі. Названий тип регулювання відзначається також і застосуванням засобів стимулювання приватної ініціативи, приватних інвестицій, засобів державного регулювання, передбачених алгоритмами виконання державної політики в цій сфері, залученням державних ресурсів шляхом виконання цільових державних програм, реалізації потенціалу державно-приватного партнерства, а також програмуванням узгодженого розвитку усіх секторів цього господарського комплексу та ін. [12, с. 218].

Крім того, не може залишитися поза увагою той факт, що сфера морської, телекомунікаційної чи фармацевтичної діяльності, як і будь-які інші галузеві комплекси, як об'єкти різної належності регулюються нормами відповідної галузі права: господарським, адміністративним, фінансовим, міжнародним, міжнародним приватним, міжнародним публічним правом тощо. Отже, правове регулювання будь-якої галузевої діяльності на мікрорівні неможливо здійснювати в межах однієї окремої галузі права. Відтак доцільним буде використовувати норми комплексної галузі права, але у кінцевому підсумку виникає необхідність створення спеціальних галузей (інституційних, предметних) як на мікрорівні, так і на макрорівні для забезпечення необхідною кількістю спеціально адаптованих юридичних норм до того чи іншого галузевого комплексу.

Таким чином, розглядаючи функціональний критерій, слід наголосити, що послуги переважно носять не інструментальний характер для функціонування саме економічної системи, тобто ринкова саморегуляція забезпечується за допомогою інвестиційної та інноваційної системи: банківських послуг, послуг страхування, послуг щодо вжиття та використання технологій, послуг з цінними паперами тощо. Вичерпний перелік послуг, які належать до цього критерію, відповідає видам економічної політики, що закріплені у ст. 10 Господарського кодексу України: інвестиційна, амортизаційна, цінова, грошово-кредитна тощо. Ці послуги є допоміжним каналом зв'язку для задовільного функціонування збалансованої ринкової системи.

Висновки. Підсумовуючи сказане, додамо, що для вирішення проблеми структурування економіки, формування ринкової економіки та руху в напрямку постіндустріального суспільства в Україні слід розробляти на законодавчому рівні стратегію розвитку, спеціальну виважену економічну концепцію, враховуючи теоретичні та практичні напрацювання, які пройшли випробування часом, історією та досвідом. Ігнорування елементарних принципів і закономірностей структурування національної економіки призводить до глибоких структурних деформацій, що стримують економічний розвиток країни та ведуть до значних соціальних втрат. Отже, динаміка структурних змін у реальній економіці є чинником, який зумовлює структурні зміни в предметі господарського права та законодавства.

Список літератури:

1. Логвиненко О. О. Економічний простір в системі категорій інституційної архітекτονіки [Електронний ресурс] / О. О. Логвиненко // Вісник Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна. – 2008. – № 802. – Сер. : Економіка. – Режим доступу : <http://dspace.univer.kharkov.ua/handle/123456789/4525>.
2. Буткевич О. В. Економіко-правова характеристика сучасного стану рибного господарства України / О. В. Буткевич // Вісник Національної академії правових наук України. – 2013. – № 3 [14]. – С. 99–107.
3. Васильєв О. Розвиток електроенергетичного комплексу як основа підвищення експортного потенціалу та економізації зовнішньої політики України / О. Васильєв // Зовнішні справи. – 2013. – № 11. – С. 48–51.
4. Битяк О. Ю. Господарсько-правове забезпечення функціонування електроенергетичного комплексу України : монографія / О. Ю. Битяк. – Харків : ФІНН, 2011. – 168 с.
5. Стеценко С. Г. Медичне право України : підручник / С. Г. Стеценко, В. Ю. Стеценко, І. Я. Сенюта. – Київ, 2008. – 507 с.
6. Пашков В. М. Сутність медичних послуг у системі господарського законодавства / В. М. Пашков // Медичне право. – 2013. – № 2 (12). – С. 88–101.
7. Задохайло Д. В. Пропеси концентрації капіталу в економіці України (господарсько-правові позиції) / Д. В. Задохайло // Засоби та механізми господарсько-правового регулювання : монографія. – Харків : Юрайт, 2013. – Т. 3. – С. 8–45.
8. Остапенко Ю. І. Напрями та зміст модернізації законодавчого регулювання телекомунікаційних відносин в Україні : монографія / Ю. І. Остапенко ; Національний юридичний університет імені Ярослава Мудрого. – Харків : Юрайт, 2014. – 190 с.
9. Пашков В. М. Господарсько-правове забезпечення конкурентоспроможності фармацевтичної продукції [Електронний ресурс] / В. М. Пашков // Аптека: on-line.ua / Офіц. сайт. – Режим доступу : <http://www.apтека.ua/article/307655>.
10. Задохайло Д. В. Господарсько-правове забезпечення економічної політики держави : монографія / Д. В. Задохайло. – Харків : Юрайт, 2012. – 456 с.
11. Задохайло Д. В. Економічна система як органічний об'єкт законодавчого забезпечення / Д. В. Задохайло // Вісник Національної академії правових наук України. – 2012. – № 4 [71]. – С. 210–221.
12. Задохайло Д. В. Економічна політика держави в системі правового і законодавчого забезпечення / Д. В. Задохайло // Вісник Національної академії правових наук України. – 2013. – № 3 [74]. – С. 214–221.
13. Письменна К. С. Морська доктрина як важливий чинник формування морегосподарського комплексу України / К. С. Письменна // Вісник Національного університету «Юридична академія України імені Ярослава Мудрого». – Сер. : Економіка і право / редкол. : А. П. Гетьман та ін. – 2012. – № 4 [11]. – С. 99–107.
14. Прушківська Е. В. Еволюція концепцій структурування національної економіки / Е. В. Прушківська // Проблеми економіки. – 2013. – № 2. – С. 87–94.

Ostapenko Y. I., candidate of Legal Sciences, assistant lecturer of Economic Law Department, Yaroslav Mudryi National Law University, Ukraine, Kharkiv.
e-mail: julost@rambler.ru ; ORCID 0000-0002-4033-5927

Structuring areas economic relations as precondition systematization economic legislation

Problem setting. Dynamics of structural changes in the real economy is a basic factor in the dynamics of structural change in the subject of economic law and primarily - law.

Hence, the structural development of the Ukrainian economy, including its manufacturing sector requires a thorough analysis in the context of the structural balance of proportions and involvement of the legislative regulation of mechanisms for sustainable development, the opposition of destabilizing external negative influences, increased competitive industrial complex in the world market.

Recent research and publications analysis. An important achievement in the analysis of the nature of economic relations, the need for legal support for the implementation of these relations and the role system, globalization and integration processes on sources of economic law did Russian scientists, namely V. Bezbakh, M. Kuznetsov, M. Masevich, V. Ulyanischev more.

Regarding the analysis of research on the territory of Ukraine is involved in this issues outstanding scientists, business executives such as: V. Mamutov, O. Vinnyk, D. Zadyhaylo, G. Znamenski. Also involved in the analysis of science P. Skrypynyk, V. Volodya and more. But these scientists have not paid sufficient attention is systemic view on forming nature of economic relations and developing strategies to ensure the formation of modern legal relations of the economic system according to the specific nature of the system is economic relations.

Paper objective. The article is an analysis on the contents system elements of economic relations and legislative activity in each segment in the field of economic law and different approaches to regulation at both the national economy and in the globalization context.

Paper main body. The scope of management, which are purely market mechanisms combined with the requirement of social direction of the economy requires structural analysis and installation of the latest legal regulation of economic relations that can ensure a harmonized development of the national economy and regulate private and public interests. Thus, the structuring of the national economy based on major theoretical and methodological principles of economics, namely the sectoral structure theory, initiated K. Clark [14], which interpreted the division into three sectors - primary (agriculture), secondary (industry), tertiary (Service Industries); and later in the dynamic evolutionary changes in the economy has five or more sectors. Indeed, the structure of the national economy, which reflects the macroeconomic proportions in economic development, and evolve dynamically modified. Second, Ukraine has made replacing one system to another, and from some in some structural subdivisions and destroyed at the national level closed-loop manufacturing system - development or mining, processing or manufacturing, to final product; and, consequently, traffic from one technological way to another, and with it the movement of national economic system to a postindustrial society. Consequently, there are a number of problems related to the structuring of the economy and legislative support to its legal function. Thus, the dynamic structural changes in the real economy is a basic factor in the dynamics of structural change in the subject of economic law and primarily – law.

Hence, the current structural development of the Ukrainian economy, including its manufacturing sector requires a thorough analysis in the context of the structural balance of proportions and involvement of the legislative regulation of mechanisms for sustainable development, the opposition of destabilizing external negative influences, increased competitive industrial complex in the world market.

Conclusions. Problems structuring of the economy, the formation of a market economy and the movement towards a post-industrial society in Ukraine should develop a strategy for the development, special prudent economic concept in law given theoretical and practical achievements that have passed the test of time, history and experience. Ignoring basic principles and laws of structuring national economy leads to deep structural deformities that hinder economic development and causing considerable social losses. In summary, it should be emphasized that the dynamics of structural changes in the real economy is a factor in structural changes in the subject of business law and legislation.

Key words: economic legislation, trade legislation systems, functional complexes legislation.

Надійшла до редколегії 04.09.2015 р.